

A. Mayhew zapoznał uczestników spotkania z założeniami i realizacją programu PHARE, głównie w Polsce i na Węgrzech, oraz z trudnościami, jakie łączą się z transferem pomocy zachodniej dla postkomunistycznych krajów. Dr Standtke natomiast najwięcej miejsca poświęcił sprawom przeobrażeń w nowych krajach związkowych Niemiec i roli, jaką w procesie prywatyzacyjnym odgrywa niemiecki Urząd Powierniczy (*Treuhandanstalt*). Omawiając działalność *Ost-West Wirtschafts-akademie* mówca przyznał, że jego instytut z bacznością śledzi procesy transformacji ustrojowej i gospodarczej w Polsce.

Dwa ostatnie referaty zostały zaprezentowane przez gości z Hiszpanii. Antonio Gallarreta Ormazabal z Biura ds. Stosunków ze Wspólnotą Europejską prowincji Biskaja-Bilbao przybliżył problem stosunków instytucjonalnych w ramach Wspólnoty Europejskiej. Myślą przewodnią jego wystąpienia były relacje występujące między instytucjami na szczeblu lokalnym i regionalnym a odpowiednimi urzędami w Brukseli. Autor przyznał, że niekiedy występują trudności z odpowiednim rozpoznaniem i oceną w brukselskich centralach problemów, które dotyczą społeczności i kwestii o zasięgu lokalnym, posiadających własną odrębność i specyfikę.

Ostatni z referatów, Juan José Murua, również z Biura ds. Stosunków ze Wspólnotą Europejską prowincji Biskaja-Bilbao zapoznał uczestników sesji ze swoimi doświadczeniami w zakresie dysponowania i zarządzania funduszami strukturalnymi Wspólnoty Europejskiej w Baskonii. Autor referatu przyznał, że pieniądze płynące z Brukseli na cele przekształceń strukturalnych odegrały ogromną rolę w procesie rozwoju tej prowincji, w przeszłości opóźnionej pod względem rozwoju gospodarczego, zaliczanej obok Galicji do najbiedniejszych regionów Hiszpanii.

Po wystąpieniach autorów referatów wywiązała się interesująca, wielojęzyczna dyskusja. Szczególnie dużo pytań skierowano do gości z Hiszpanii. Chodziło zwłaszcza o dystrybucję pomocy płynącej z funduszu strukturalnego Wspólnoty i uzyskane efekty. Gości z zagranicy interesowały natomiast problemy związane z przeobrażeniami w Polsce i przystosowywaniem się do norm obowiązujących we Wspólnotach Europejskich. Po zakończeniu dyskusji obrady zostały zamknięte przez prof. B. Gruchmana, który zasygnalizował możliwość opublikowania całości materiałów w wydawnictwie Akademii Ekonomicznej w Poznaniu,

*Bogdan Koszel
Renata Stawarska*

WALNE ZEBRANIE CZŁONKÓW INSTYTUTU ZACHODNIEGO IM. ZYGMUNTA WOJCIECHOWSKIEGO W POZNANIU

Dnia 26 kwietnia 1993 r. (w drugim terminie) odbyło się w Sali Malinowej „Domu Turysty” w Poznaniu, Stary Rynek 91 Walne Zebranie Członków Instytutu Zachodniego im. Zygmunta Wojciechowskiego.

Na wniosek prof. dr hab. Wojciecha Wrześnińskiego — Prezesa Kuratorium, zebrani powierzyli przewodnictwo obrad — prof. dr. hab. Bohdanowi Gruchmanowi. W Prezydium Zebrania zasiadł także dr hab., prof. IZ Tadeusz S. Wróblewski, Sekretarz Kuratorium IZ. Sekretarzami Zebrania byli Ilona Romiszewska i Krzysztof Malinowski.

Prof. W. Wrzeński zwracając się do zebranych podkreślił historyczny charakter tegorocznego spotkania. Jest to bowiem pierwsze Walne Zebranie po przyjęciu nowego statutu Instytutu Zachodniego i zarazem pierwsze zebranie wyborcze no-

wych władz Towarzystwa. Prof. Wrzeński zwrócił się do zebranych o przyjęcie porządku obrad, dostarczonego członkom Instytutu Zachodniego wraz z zaproszeniem na dzisiejsze spotkanie, a także o podjęcie dyskusji nad poprawkami do statutu zgłoszonymi przez Wydział Spraw Obywatelskich Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu. Ponieważ nikt z obecnych na sali nie wniósł zastrzeżeń odnośnie do zaproponowanego porządku obrad, został on przyjęty i przedstawiał się jak następuje:

1. Przyjęcie stanowiska w sprawie uwag zgłoszonych przez Wydział Spraw Obywatelskich Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu wobec statutu Towarzystwa Instytut Zachodni.

2. Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej.

3. Omówienie zadań i celów Towarzystwa Instytut Zachodni.

4. Wybór nowych władz Towarzystwa Instytut Zachodni.

5. Wykład prof. dr. hab. Wacława Wilczyńskiego pt. *Transformacja ustrojowa w Polsce i jej europejski kontekst*.

6. Wolne głosy i wnioski.

Ad. 1. Obejmując przewodnictwo obrad prof. B. Gruchman podziękował za powierzenie mu tej funkcji i złożył gratulacje prof. Wrzeńskiemu z okazji ponownego wyboru na stanowisko rektora Uniwersytetu Wrocławskiego.

Dr hab., prof. IZ T. S. Wróblewski przedstawił zebranym uwagi i zastrzeżenia zgłoszone przez Wydział Spraw Obywatelskich Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu odnośnie do statutu IZ. Wydział Spraw Obywatelskich Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu zaproponował co następuje:

— skreślenie z art. 3 statutu IZ zdania: „Instytut Zachodni może tworzyć filie poza swoją siedzibą”.

— uzupełnienie art. 7 statutu IZ o zdanie: „Członkiem Instytutu Zachodniego może być:

— obywatel polski mający zdolność do czynności prawnych i nie pozbawiony praw publicznych,

— cudzoziemiec mający miejsce zamieszkania na terenie Polski, a posiadający szczególne zasługi dla działalności Instytutu Zachodniego”.

— uzupełnienie art. 12 statutu IZ o zdanie: „Członkostwo Instytutu Zachodniego ustaje na skutek:

— utraty przez członka zdolności do czynności prawnych,

— pozbawienia praw publicznych,

— zalegania z opłatą składek przez okres co najmniej 3 lat,

— naruszenia przez członka statutu Instytutu Zachodniego bądź działania na jego szkodę”.

Prof. T. S. Wróblewski zaproponował, aby Walne Zebranie opowiedziało się za skreśleniem z listy członków wspierających osoby prawne, które:

— ogłosiły upadłość lub likwidację,

— naruszają przepisy statutu Instytutu Zachodniego.

W dalszej części swego wystąpienia poinformował on zebranych o propozycji wprowadzenia dodatkowego artykułu 33 w następującym brzmieniu: „Uzupełnienie władz Instytutu Zachodniego w przypadku zmniejszenia liczby ich członków przed upływem kadencji dokonuje się w tym samym trybie, w jakim nastąpił wybór członków danego organu”. Wprowadzenie tego artykułu spowoduje zmianę numeracji artykułów od 33 do 37. Urząd Wojewódzki zaproponował także, aby w art. 11 w p. 2 wprowadzić zdanie: „O wysokości oraz terminach płatności składek członkowskich decyduje Walne Zebranie Członków IZ” oraz wykreślić zdanie „Nieopła-

cania składek przez okres trzech lat oznacza rezygnację z członkostwa". Ostatnia z proponowanych zmian dotyczy art. 38 (art. 37 wg dawnej numeracji), w którym skreśla się zdanie: „Uchwała Walnego Zebrania o przeznaczeniu majątku Instytutu Zachodniego podlega zatwierdzeniu przez władzę rejestracyjną”.

W dyskusji, jaka wywiązała się po tym wystąpieniu, głos zabrał prof. dr hab. Krzysztof Kwaśniewski proponując określić w statucie Towarzystwa IZ wymogi, które winny spełniać cudzoziemcy ubiegający się o członkostwo Towarzystwa IZ. Zdaniem mówcy winien tam znaleźć się zapis o następującej treści: „Cudzoziemcy nie mieszkający w Polsce, a mający szczególne zasługi dla problematyki będącej przedmiotem pracy Stowarzyszenia”.

Ponieważ zebrani członkowie Towarzystwa IZ nie zgłosili innych propozycji, Przewodniczący Zebrania poprosił zgromadzonych o przegłosowanie Uchwały Kuratorium i Walnego Zebrania IZ w sprawie statutu IZ. Przy trzech głosach wstrzymujących się uchwała została przyjęta i zmieniony zgodnie z tą uchwałą statut zostanie zgłoszony do rejestracji. Uchwała ta stanowi odrębny załącznik do niniejszego protokołu.

W tym miejscu dr Restytut Staniewicz zgłosił propozycję o podjęciu natychmiastowej dyskusji nad przyjęciem w poczet członków Towarzystwa Instytut Zachodni pięciu osób zgłoszonych przez niego na poprzednim Walnym Zjeździe. Przewodniczący zebrania opowiedział się za powrotem do tej sprawy w punkcie 6 obrad, tj. w wolnych głosach i wnioskach. Jednocześnie przypomniał wnioskodawcy, iż porządek obrad został przez obecnych na sali jednogłośnie zaakceptowany.

Ad. 2. Protokół Komisji Rewizyjnej z oceny działalności Stowarzyszenia pod nazwą Instytut Zachodni im. Zygmunta Wojciechowskiego w Poznaniu odczytał red. Longin Marchlewicz. W protokole tym stwierdzono, iż w dniach od 7 do 20 kwietnia 1993 r. Komisja Rewizyjna w składzie prof. dr hab. Stanisław Nawrocki (przewodniczący) oraz mgr Włodzimierz Głowacki, prof. dr hab. Stefan Kował, doc. dr hab. Jerzy Koziowski i red. L. Marchlewicz przeprowadzili kontrolę działalności Stowarzyszenia pod nazwą Instytut Zachodni w Poznaniu. W sprawozdaniu Komisja stwierdziła, iż w roku sprawozdawczym nie była przeprowadzona zewnętrzna kontrola finansowa. Członkowie Komisji podkreślili przełomowe znaczenie 1992 r. dla Instytutu Zachodniego, w którym to roku w konsekwencji podjęcia wielu działań został zarejestrowany Instytut Zachodni — Instytut Naukowo-Badawczy (po rozdzieleniu Towarzystwa Instytut Zachodni od Instytutu Zachodniego — Instytutu Naukowo-Badawczego) — jako państwowa jednostka badawczo-rozwojowa, której organem założycielskim jest Minister Spraw Zagranicznych. Decyzja ta spowodowała konieczność opracowania nowego Statutu Towarzystwa Naukowego Instytut Zachodni i wypracowania form współpracy między tą organizacją a placówką naukowo-badawczą.

W dalszej części swego sprawozdania Komisja przedstawiła sprawy finansowe Instytutu Zachodniego, stwierdzając, iż bilans IZ za 1992 r. po stronie aktywów i pasywów wykazał sumę 2 143 310 zł, a wpływy w roku sprawozdawczym wynosiły 6 475 555 141 zł i odnotowano nadwyżkę bilansową przeznaczając ją na działalność statutową. Najwyższą pozycję wśród wpływów stanowiły tzw. przychody finansowe, na które składały się wpływy z: Komitetu Badań Naukowych, PAN-Warszawa, Fundacji Polsko-Niemieckiej, Ministerstwa Spraw Zagranicznych i kilkumilionowe sumy z MTP, Poznańskiego Urzędu Wojewódzkiego i Fundacji Naumanna. IZ uzyska także dotacje w ogólnej wysokości 458 929 500 zł. W minionym roku wpłaty z księgarni IZ wynosiły 23 129 700 zł. Tradycyjnie niskie były wpływy ze składek członkowskich i wynosiły tylko 2 335 300 zł, co spowodowane było przede

wszystkim faktem, iż 233 członków Towarzystwa nie opłaciło składek. Uzyskano też 207 977 800 zł z innych przychodów. Komisja Rewizyjna stwierdziła, iż w minionym roku koszty wynosiły ogółem 6 068 676 300 zł, a największą pozycję stanowiły wynagrodzenia (2 751 002 400 zł, a następnie ubezpieczenia społeczne 1 029 535 700 zł).

Analiza działalności finansowej IZ skłoniła Komisję Rewizyjną do stwierdzenia, że Dyrekcja nie szczędziła wysiłków celem uzyskania środków na utrzymanie i celowe ich wydawanie.

Przedmiotem zainteresowania Komisji Rewizyjnej była także baza materiałowa i działalność podstawowa. Zdaniem członków Komisji Instytut Zachodni prowadził żywą działalność naukową i intensywną współpracę z uczelniami, instytucjami naukowymi i stowarzyszeniami zajmującymi się problematyką zachodnią. IZ zorganizował w okresie sprawozdawczym 6 konferencji naukowych, poza tym pracownicy IZ uczestniczyli w licznych konferencjach i sympozjach naukowych w kraju i za granicą, a także przebywali na zagranicznych stypendiach naukowych. W Wydawnictwie IZ ukazały się 213,5 arkusze, w tym 6 pozycji zwartych, 4 zeszyty „Przeglądu Zachodniego” i 2 zeszyty „Polish Western Affairs”.

Komisja Rewizyjna zwróciła uwagę, że w IZ zatrudnionych było 62 pracowników, w tym na pełnych etatach 53 osoby. W ciągu minionego roku przyjęto do pracy dwóch pracowników, a 18 odeszło z IZ.

Na podstawie analizy gospodarki finansowej, wyposażenia materialnego i działalności merytorycznej, a także wrywkowego sprawdzenia prawidłowości dokumentacji finansowej Komisja Rewizyjna przedstawiła wniosek o udzielenie Kuratorium i dyrektorowi Instytutu Zachodniego absolutorium za działalność w 1992 r. Tradycyjnie już zaapelowała do członków Towarzystwa o regularne wpłacanie składek. Członkowie Komisji Rewizyjnej stwierdzili na zakończenie, iż nowa sytuacja prawno-organizacyjna Towarzystwa pociągnie za sobą konieczność znalezienia nowych źródeł finansowania działalności.

Szczegółowe uwagi Komisji Rewizyjnej zostały przedstawione w odrębnym sprawozdaniu.

Prof. dr hab. Lech Janicki, zabierając głos bezpośrednio po wystąpieniu przedstawiciela Komisji Rewizyjnej, zwrócił uwagę Komisji, iż w jej dokumencie znalazły się dwa błędne sformułowania. Pierwsze dotyczy zawartego w nim stwierdzenia, że w roku ubiegłym IZ stał się instytutem przy Ministerstwie Spraw Zagranicznych. Profesor przypomniał, iż IZ jest samodzielną jednostką badawczo-rozwojową, a jego organem założycielskim jest Ministerstwo Spraw Zagranicznych. Drugie sformułowanie dotyczy przyjęcia ram czasowych od 1 stycznia 1992 r. do 31 grudnia 1992 r. jako okresu sprawozdawczego. Prof. L. Janicki powiedział, iż jak wynika z nowego Statutu IZ począwszy od czwartego kwartału ubiegłego roku, tj. od chwili utworzenia IZ jako państwowej jednostki badawczo-rozwojowej — działania dyrekcji nie podlegają ocenie Komisji. Stąd też wniosek o absolutorium należy sformułować po uwzględnieniu tego faktu.

Następnie głos zabrał mec. Jan Jacek Nikisch, który wykazał zainteresowanie wysokością wpływów ze składek członkowskich w ubiegłym roku. Zgodnie z danymi zawartymi w sprawozdaniu Komisji Rewizyjnej wpływy te wynosiły 2 335 300 zł — stwierdził red. L. Marchlewicz.

Przewodniczący obrad — prof. dr hab. B. Gruchman zgodził się z opinią profesora L. Janickiego i przypomniał Komisji Rewizyjnej, iż przedmiotem jej oceny może być w całym ubiegłym roku jedynie działalność Kuratorium Instytutu Zachodniego, a ocena działań Dyrekcji IZ winna dotyczyć jedynie pierwszych trzech kwartałów 1992 r. Członkowie Towarzystwa Instytut Zachodni jednogłośnie za-

akceptowali propozycję Przewodniczącego Zebrania odnośnie do oddzielnego głosowania nad przyjęciem absolutorium dla Kuratorium IZ (za 1992 r.) i Dyrekcji IZ (za trzy pierwsze kwartały 1992 r.).

Przy jednym głosie wstrzymującym się zebrani udzielili absolutorium Kuratorium IZ. W oddzielnym głosowaniu przy jednym głosie sprzeciwu, udzielono absolutorium Dyrekcji Instytutu Zachodniego.

Prof. B. Gruchman złożył na ręce prof. dr. hab. W. Wrzeńskiego podziękowania za kierowanie Kuratorium Towarzystwa Instytut Zachodni w minionej kadencji.

Następnie głos zabrał ponownie dr R. Staniewicz zwracając się do zebranych o zaakceptowanie propozycji, aby do czasu rozpatrzenia zgłoszonych przez niego dwóch wniosków, tj. o przyjęcie w poczet członków Towarzystwa pięciu osób i odczytanie listu skierowanego przez niego do Kuratorium Instytutu Zachodniego, nie wybierać nowych władz Towarzystwa IZ.

Prof. B. Gruchman zwrócił się do zebranych o przegłosowanie wniosku w sprawie natychmiastowego odczytania pisma dr. R. Staniewicza.

Za odczytaniem tego pisma w tym punkcie obrad opowiedziało się jedynie 5 osób. Uwzględniając wyniki głosowania prof. B. Gruchman zaproponował odczytanie tego pisma w punkcie 6 (wolne głosy i wnioski).

Ad. 3, 4. Po krótkim omówieniu celów i zadań Towarzystwa przez prof. W. Wrzeńskiego zebrani przystąpili do wyboru nowych władz Towarzystwa Instytut Zachodni. Prof. W. Wrzeński zgłosił na członków Kuratorium i Komisji Rewizyjnej kandydatury następujących osób: prof. Tadeusza S. Wróblewskiego, prof. Janusza Pajewskiego, prof. Bohdana Gruchmana, prof. Mariana Wojciechowskiego, dr. Krynstyny Sikorskiej-Dzięgielewskiej, prof. Huberta Orłowskiego, prof. Wacława Wilczyńskiego i doc. Włodzimierza Borodzieja. Dr R. Staniewicz zaproponował dalsze osoby: prof. Jerzego Kozeńskiego, dr. Mariana Woźniaka, mec. Jana Jacka Nikischa. Tę ostatnią kandydaturę poparł prof. Karol M. Pospieszalski. Jednak mec. J. J. Nikisch i prof. prof. J. Pajewski, H. Orłowski odmówili kandydowania w wyborach do władz Towarzystwa. Ostatecznie kandydowało 9 osób. Uzyskały one następującą liczbę głosów: prof. T. S. Wróblewski — 35, prof. B. Gruchman — 40, prof. M. Wojciechowski — 26, dr K. Sikorska-Dzięgielewska — 40, doc. W. Borodziej — 34, prof. W. Wrzeński — 39, prof. J. Kozeński — 19, dr M. Woźniak — 14, prof. W. Wilczyński — 37. W skład 7-osobowego Kuratorium nie wybrano zatem 2 osób, które osiągnęły najniższą liczbę głosów, tj. dr. M. Woźniaka i prof. J. Kozeńskiego. Komisja Skrutacyjna, w skład której weszły dr Jadwiga Kiwenska i dr Maria Tomczak, stwierdziła 45 głosów ważnych na 46 oddanych.

Następnie przystąpiono do wyborów członków Komisji Rewizyjnej. Z sali zgłoszono osoby prof. J. Kozeńskiego, dr. M. Woźniaka i red. L. Marchlewicza. Osoby te zostały wybrane na członków przy 2 głosach wstrzymujących się.

Ad. 5. Następnie zebrani wysłuchali wykładu prof. dr. hab. W. Wilczyńskiego pt. *Transformacja ustrojowa w Polsce i jej europejski kontekst*. Prelegent zaprezentował polskie przemiany gospodarcze, porównując ich charakter z analogicznymi procesami mającymi miejsce w krajach tzw. grupy wyszehradzkiej. Konkludując mówca podkreślił znaczne zaawansowanie reform w Polsce.

Ad. 6. W części poświęconej wolnym głosom i wnioskowi głos zabrał dr R. Staniewicz, który zwrócił uwagę na brak wyboru nowych członków w poczet Towarzystwa. Złożył wniosek o głosowanie nad kandydaturami, które zgłosił na Zjeździe Walnym Towarzystwa w roku ubiegłym. Prowadzący obrady prof. B. Gruchman przypomniał, że członków Towarzystwa powołuje Kuratorium, które zostało rozwiąza-

ne. Wynika stąd potrzeba powtórzenia procedury zgłoszenia osób, proponowanych uprzednio przez dr. R. Staniewicza. Dr R. Staniewicz zgłosił zatem formalny wniosek o uznanie członkami Towarzystwa następujących osób: Marka Jurka, Tadeusza Mazowieckiego i Leszka Moczulskiego. Pozostałe zgłoszone przez dr. R. Staniewicza osoby: A. Hall, J. Kubiak, A. Michnik nie udzieliły formalnej zgody na kandydowanie. W głosowaniu kandydaturę M. Jurka poparły 4 osoby, T. Mazowieckiego — 26 osób, L. Moczulskiego — 2 osoby. T. Mazowiecki został wybrany członkiem Towarzystwa.

Dr R. Staniewicz zgłosił również kolejne 8 kandydatur następných członków Towarzystwa. Są to dr Leon Brodowski, Józef Muszyński, Antoni Siemianowski, Szkaradziński, red. Szpakowski, Wojciech Wieczorek i red. Władysław Wołoszyn.

Prof. K. M. Pospieszalski poruszył sprawę przygotowań Towarzystwa Instytut Zachodni do obchodów 50-lecia istnienia Instytutu Zachodniego. Dyrektor Instytutu prof. A. Wolff-Powęska zwróciła uwagę, że program przygotowań stanie się przedmiotem obrad Rady Naukowej Instytutu. Zostanie on bliżej przedstawiony na następnym Walnym Zjeździe Towarzystwa. Dr Hanna Dmochowska zaapelowała do zebranych o gromadzenie materiałów związanych z historią Instytutu. Jako ostatni z dyskutantów zabrał głos prof. K. M. Pospieszalski, który przypomniał epizod z dziejów Instytutu, związany z ustąpieniem prof. M. Szczanieckiego ze stanowiska dyrektora Instytutu.

*Krzysztof Malinowski
Ilona Romiszewska*

PROJEKT BADAWCZY: „ŚWIADOMOŚĆ EUROPEJSKA MŁODZIEŻY POLSKI, NIEMIEC I FRANCJI”

Z inicjatywy dr. Achima Hoffmana, z *Europa-Haus* w Lipsku, w 1992 r. powołano do życia międzynarodowy zespół badawczy, który podjął badania nad świadomością europejską młodzieży w Polsce, Francji oraz na terenie dawnej RFN i NRD.

Interdyscyplinarny zespół badawczy zdominowany jest przez socjologów. Polską grupę badawczą tworzą pracownicy i współpracownicy Instytutu Zachodniego w składzie: dr Jadwiga Kiwerska, dr Maria Tomczak, Bernadette Jonda oraz doc. dr hab. Andrzej Sakson, który pełnił funkcję przewodniczącego zespołu.

Pierwszym etapem badań było przygotowanie stosownego kwestionariusza ankiety, który służyłby do analizy porównawczej wyników badań w poszczególnych krajach. Na początku września 1992 r. przeprowadzono badania pilotażowe, by później przystąpić do właściwych badań na wybranej celowo grupie młodzieży wywodzącej się ze szkół ogólnokształcących i zawodowych Poznania. Ogółem zebrano 120 ankiet, które zawierały zarówno pytania „otwarte” dotyczące m.in. wyobrażeń na temat jedności europejskiej, świadomości bycia Europejczykiem czy najistotniejszych problemów współczesnego świata, które wymagają pilnego rozwiązania, jak również pytania „zamknięte”. W tej ostatniej kategorii pytań, starano się uzyskać odpowiedzi m.in. na następujące zagadnienia: szans i zagrożeń związanych z przystąpieniem Polski do EWG, perspektyw życiowych młodzieży czy też „potencjału emigracyjnego”.